

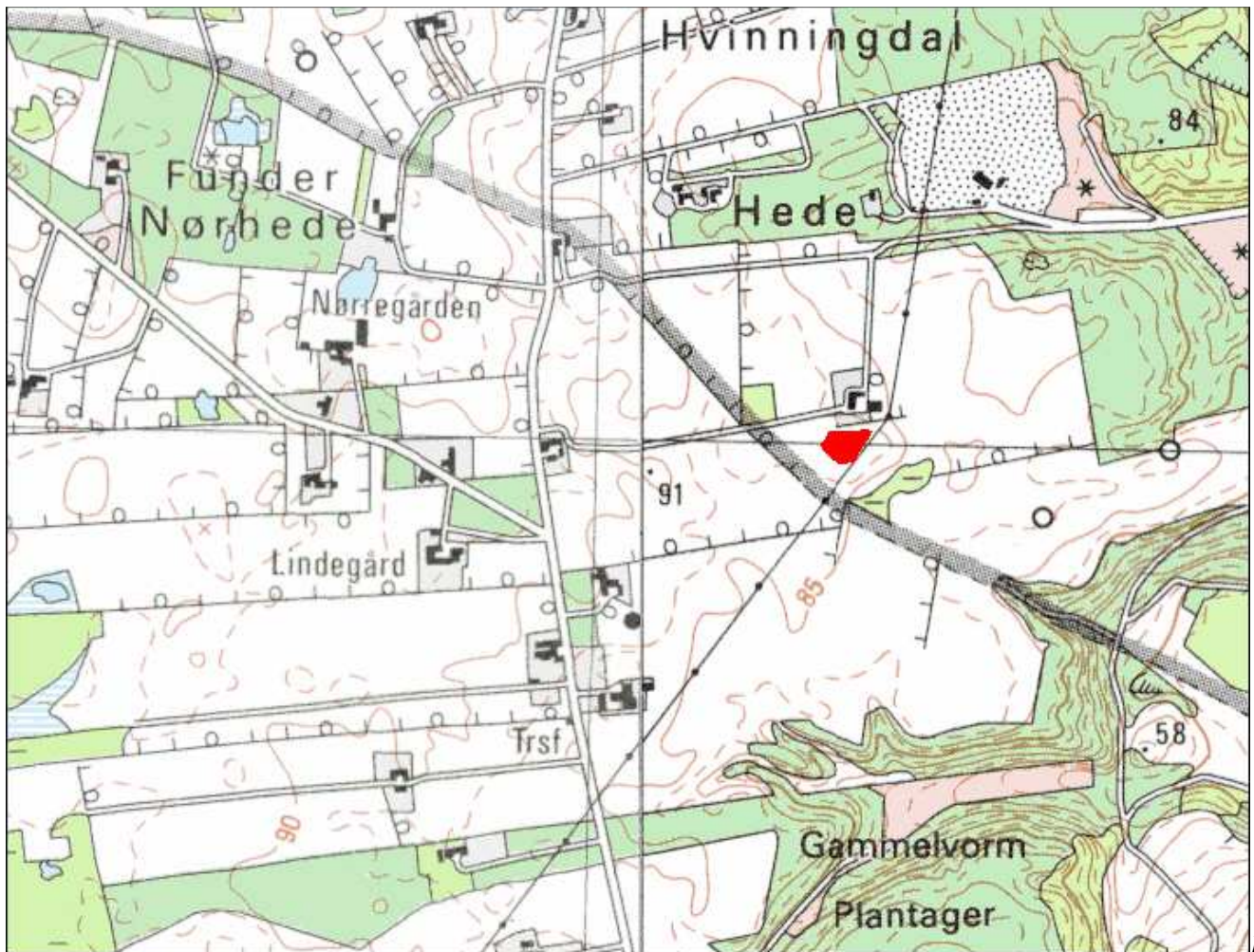

Kulturhistorisk rapport for udgravning af Hvinningdal Hede

Journalnummer: SIM 2/2012
Sted: Hvinningdal Hede
SB Stednummer: 130301-160

Matr. nr.: 4b
Ejerlav: Hvinningdal by, Balle
Sogn: Balle
Herred: Hirds
Gl. Amt: Viborg

KUAS j.nr.: 2012-7.24.02/SIM-0004

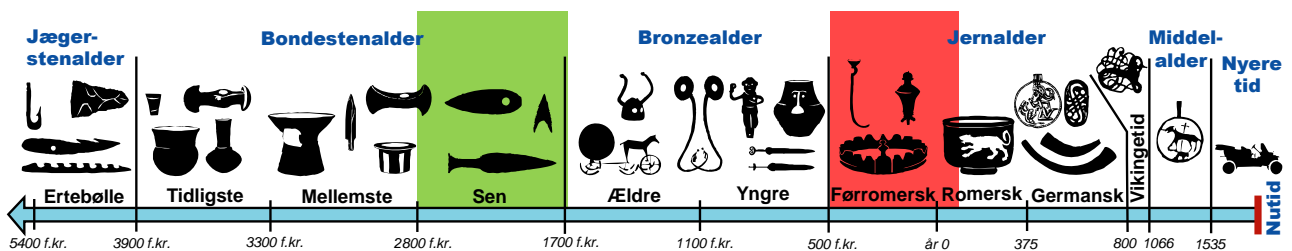
ovenstående kort er udgravningen vist med rødt. Baggrundskortet er stillet til rådighed af KMS.

Resume: Under udgravningen af Hvinningdal Hede fremkom et anlæg, der kan være bunden af en dårligt bevaret grav, en koncentration af stolpehuller samt gruber. Der er fundet lerkarsskår, som antyder en datering til jernalderen.

Indholdsfortegnelse

Indhold

Indledning.....	3
Undersøgelsens resultater	3
Topografi	4
Fortidsmindelandskabet.....	4
Udgravningsdata.....	4
Metode	4
Fremtidigt arbejde.....	4

Tidslinje med de identificerede perioder. Med rødt er fremhævet primærdateringen af anlægssporene og fundmaterialet fra SIM 2/2012 Hvinningdal Hede. Med grønt er fremhævet sekundære dateringer.

Indledning

Sagen er opstået i forbindelse med arbejdet på den kommende motorvejsstrækning mellem Låsby og Funder, hvor Silkeborg Kulturhistoriske Museum tidligere har prøvegravet området og udpeget det til nærmere undersøgelse ved en udgravning.

Udgifterne til disse undersøgelser påhviler ifølge museumsloven §26 stk. 2 og §27 stk. 4 bygherre, Vejdirektoratet, Thomas Helsteds Vej 11, 8660 Skanderborg. Al korrespondance er ført mellem museumsinspektør Peter Mohr Christensen, Silkeborg Kulturhistoriske Museum og Kenneth Holme Poulsen, Vejdirektoratet.

Undersøgelsens resultater

På baggrund af prøvegravningsresultaterne blev et areal på ca. 2.500 kvm udpeget til nærmere undersøgelse. I forbindelse med udgravningen er der fremkommet bunden af en mulig grav, et større grubekompleks med keramik daterende til jernalderen, en koncentration af stolpehuller samt spredte gruber.

Fundene stammer fra A5 og A21. Fra begge anlæg er der keramik, som sandsynligvis bør dateres til jernalderen. Fra A5 er der endvidere fundet en skraber, daterende til stenalderen.

Øverst i feltet er der registreret et 275 cm langt og 110 cm bredt let ovalt anlæg, A5. Anlægget

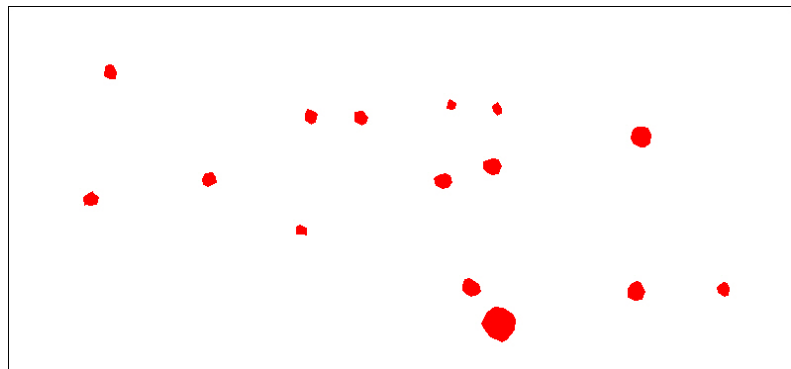

A5 i profil. I bunden af fylden ses et rødbrunt lag.

tolkes til sandsynligvis at være resterne af en dårligt bevaret grav. Der er bevaret op til 17 cm af fylden. De nederste 3-7 cm af fylden består af et gennemgående rødbrunt lag uden fund. I det centrale lag over det rødbrune lag er der fundet mindre lerkarskår samt en skraber. Da lerkarskårene umiddelbart dateres senere end skraberens, skal anlægget dateres ud fra lerkarskårene.

På skråningen sydligt i feltet er der registreret et større grubekompleks, A21. Herfra er der fundet en del lerkarskår, hvoraf hovedparten er sideskår, mens der er fundet et enkelt randskår. Ud fra lerkarskårene skal A21 sandsynligvis dateres til jernalderen.

På plateauet nordligt i feltet vest for A5 er der registreret en koncentration af stolpehuller. Selvom nogle af stolpehullerne over 20 cm dybe, er der ikke bevaret nok til, at det er muligt at udskille en eller flere konstruktioner ud fra stolpehullerne.

Koncentration af stolpehuller vest for A5.

Topografi

Arealet ligger syd for gården delvist på et plateau med en sydvendt skråning ned mod en lavning i landskabet.

Fortidsmindelandskabet

Nord for gården er der tidligere registreret og undersøgt en gravhøj (SB.nr. 130101-135) indenfor det tidligere prøvegravede areal. Hele vejen rundt om arealet er der i en radius af ca. 300-600 meter tidligere registreret gravhøje, hvoraf de fire (SBV130101-101, -102, -108, -110) er fredet.

Udgravningsdata

Sagen er journaliseret på Silkeborg Museum som SIM 2/2012 Hvinningdal Hede.

Sagsansvarlige for byherre er Kenneth Holme Poulsen.

Ansvarshavende, på museet som har stået for den indledende korrespondance er Peter Mohr Christensen.

Udgravningen på Hvinningdal Hede blev påbegyndt den 19/4 2012 og afsluttet den 25/4 2012.

Den daglige ledelse er foretaget af Maria Fuglsang Thiemke. Desuden har følgende deltaget: Poul Christian Mikkelsen og Mette Bundgaard.

Udgravningens resultater er registrerede løbende, og foreligger efter endt beretningsarbejde til fremvisning på museet ved anmodning. Materialet består af digitale feltplaner med notater, fysiske snittegninger på folie, samt digitale fotos.

Naturvidenskabelige rapporter og listemateriale eksporterede fra M..U.D. (Museernes Udgravnings Data), foreligger desuden i sagsmappen, og/eller i den digitale sagsmappe.

Metode

Entreprenørarbejdet er foretaget af John Madsen for Leo Rask Andersen, Sorring, med gravemaskine, påmonteret tiltbar rabatskovl. Overjord (dyrkningsjord) og råjord, samt overjordsblandet råjord, er holdt separat, således at de to fraktioner i store træk har kunnet genplaceres i korrekt orden, efter vi har gjort vores iagttagelser. Dette skulle sikre en optimal dyrkbarhed, når vi ser bort fra den rent strukturelle skade på området. En del af tildækningen er foretaget med gummiged fra Christians Anlæg.

Anlægsspor og forstyrrelser er indmålt med differentiell GPS i system 34 Jylland-Fyn, og dette materiale ligger til grund for de her viste oversigtskort. Udvalgte anlæg er efter undersøgelse blevet tegnet i 1:10 og 1:20 i gravebog og på tegnefolie. Undersøgelsen blev foretaget med skovl, spade og skelske. Alle observationer er registrerede i gravebogen.

Fremtidigt arbejde

Med indeværende rapport anses feltarbejdet som afsluttet, og byherre kan nu foretage det nødvendige jordarbejde indenfor det undersøgte område uden indvending fra museets side.